

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 456/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. CIMRÁK, s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Miloš Cimrák, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 22 Cb 61/2012 z 1. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 22 Cb 61/2012 z 1. marca 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola ako žalobkyňa účastníčkou konania vedeného pred okresným súdom o určenie platnosti zmluvy o dielo uzavretej medzi sťažovateľkou ako zhotoviteľom a obcou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) ako objednávateľom. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 22 Cb 61/2012 zo 16. februára 2015 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), ktorým žalobu zamietol, keď dospel k záveru o neplatnosti zmluvy o dielo, a zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalovanej trovy konania v sume 36 242,44 €. V časti náhrady trov konania vôbec neuviedol, akým spôsobom dospel k určeniu výšky odmeny advokáta za jednotlivé tarifné úkony, resp. z akej hodnoty práva pritom vychádzal. Uvedenie výšky hodnoty práva bolo o to dôležitejšie, že v poradí prvým neprávoplatným rozsudkom okresného súdu ešte z 8. októbra 2012 bola priznaná náhrada trov konania iba v sume 282,33 €, keďže sa vychádzalo z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom aj súdny poplatok uhradila sťažovateľka vo výške 99,50 €, teda z hodnoty sporu, ktorú nemožno oceniť peniazmi. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Cob 64/2015 z 30. novembra 2015 rozsudok okresného súdu potvrdil. Hoci sťažovateľka namietala absenciu zdôvodnenia výpočtu trov, resp. určenia základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, krajský súd vôbec neodôvodnil spôsob výpočtu trov konania. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom okrem iného namietala nedostatočné zdôvodnenie výroku o trovách konania. O dovolaní sťažovateľky rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Obdo 17/2016 z 19. apríla 2016 tak, že potvrdzujúci rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd inter alia procesne pochybil, keď sa odmietol

zaoberať dôvodmi odvolania sťažovateľky proti výroku o trovách konania. Krajský súd po vrátení veci rozhodol novým rozsudkom sp. zn. 2 Cob 100/2016 z 30. septembra 2016, ktorým opätovne potvrdil rozsudok okresného súdu vrátane výroku o náhrade trov prvostupňového konania, a súčasne rozhodol, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Čo sa týka trov konania, rozhodol okresný súd podľa názoru krajského súdu v súlade s platnou právnou úpravou, keďže pre rozhodnutie o trovách konania podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku boli splnené všetky kritériá a neprichádzala do úvahy iná aplikácia. Okresný súd uznesením sp. zn. 22 Cb 61/2012 z 23. novembra 2016 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o výške náhrady trov odvolacieho a dovolacieho konania tak, že sťažovateľka je povinná nahradiť žalovanej trovy konania v sume 21 883,86 €. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala, že rozhodnutie je nepreskúmateľné a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. O sťažnosti sťažovateľky rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením, ktorým sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

3. Sťažovateľka namieta arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva, ako aj princípu dvojinstančnosti konania a v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentuje:

„V uznesení o zamietnutí sťažnosti zo dňa 01. 03. 2017 súd prvej inštancie v stručnosti popísal obsah našej sťažnosti a k podaným námietkam zaujal záver, že predmetom konania bolo určenie platnosti zmluvy o dielo, ktorej predmetom bolo plnenie zo strany žalobcu vo výške 2.388.434,28.- Eur a je povinnosť sťažovateľa za plnenie takúto sumu zaplatiť. V tomto smere súd poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. 01. 2013, sp. zn. 2Cob/234/2012-104. V tejto súvislosti chce sťažovateľ uviesť, že v žiadnom inom rozhodnutí, týkajúcom sa tohto konania, nebolo uvedené, že by sa mal za základ pre výpočet tarifnej odmeny jedného úkonu právnej služby považovať cena diela. Išlo o zrušovacie uznesenie, napriek tomu, že následne došlo i k vydaniu rozsudku, ktorý nadobudol právoplatnosť a jeho súčasťou bola povinnosť uhradiť trovy konania žalovanej zo strany sťažovateľa, treba uviesť, že v dôsledku dovolania bol právoplatný rozsudok zrušený a súd prejednával konanie znovu. Sťažovateľ má za to, že súd prvej inštancie konal

v rozpore s Civilným sporovým poriadkom, pretože jeho rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, keďže sa súd vôbec nevyporiadal s relevantnými námietkami vznesenými v sťažnosti sťažovateľa zo dňa 14. 12. 2016 a súd prvej inštancie vôbec neodôvodnil odklon od ustálenej súdnej praxe, na ktorú sťažovateľ priamo v sťažnosti poukázal.

... Sťažovateľ argumentoval najmä tou skutočnosťou, že sa domáhal určovacou žalobou podľa § 80 písm. c/ OSP určenia, že zmluva je platná. Predmetom konania bola platnosť zmluvy o dielo..., t. j. ide o posúdenie, či preskúmaný právny úkon bol urobený v súlade s právnymi predpismi, čo predstavuje skutočnosť objektívne neoceniteľnú peniazmi, nakoľko nemožno objektívne zistiť majetkový prospech účastníkov strán, ktorý by vyplýval z rozsudku súdu. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby môže byť v tomto prípade len 1/13 výpočtového základu, pretože hodnotu veci alebo práva nie je možné vyjadriť v peniazoch (§ 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z.).

... Vyššie uvedená argumentácia... vyplýva aj napr. z uznesenia Najvyššieho súdu SR z 21. 10. 2010 sp. zn. 3 M Cdo 9/2009, uznesenie z 29. 07. 2010 sp. zn. 2 M Cdo 8/2009 a rozsudku Najvyššieho súdu SR z 01. 09. 2008 sp. zn. 1 M Obdo V 17/2006. Z týchto rozhodnutí je zrejmé, že Okresný súd Michalovce aplikoval nesprávnu právnu normu (§ 10 ods. 1 vyhlášky).

... Vzhľadom na... uvedené je sťažovateľ toho názoru, že konaním Okresného súdu v Michalovciach sp. zn. 22Cb/61/2012 ohľadne trov konania bolo porušené právo sťažovateľa ako strany sporu na spravodlivý proces, a to tým, že príslušné súdy neodôvodnili rozhodnutie, ktorým došlo k odklonu od ustálenej súdnej praxe, čím nastal stav nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia.

Sťažovateľ má za to, že z konania a napadnutého uznesenia Okresného súdu Michalovce vyplýva jednostrannosť, ktorá zakladá svojvôľu a takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá je popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Okresný súd Michalovce pritom v nadväznosti na skutkový stav svoj právny záver ústavne akceptovateľným spôsobom neodôvodnil, a preto ho možno považovať za svojvoľný.“

4. Sťažovateľka zároveň poukázala na to, že „v podmienkach Slovenskej republiky je konanie dvojinštančné, t. j. v zásade sa o veci rozhoduje na dvoch stupňoch“, pričom nová

právna úprava podľa nej „narúša princíp dvojinštančného preskúmavania súdnych rozhodnutí, kedy rozhodnutie je vydávané súdom prvej inštancie a rovnako aj tento súd rozhoduje o opravnom prostriedku“, preto podľa nej „v danom prípade mohlo dôjsť k porušeniu princípu dvojinštančnosti, čo fakticky znamená odňatie možnosti sťažovateľovi ako účastníkovi konať pred súdom“.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Michalovce zo dňa 01. 03. 2017, č. k. 22Cb/61/2012-384 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Michalovce zo dňa 01. 03. 2017, č. k. 22Cb/61/2012-384 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Michalovce je povinný spoločnosti [REDAKOVANÉ]... uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 374,80,- Eur... na účet advokáta JUDr. Miloša Cimráka. Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s.r.o., so sídlom Štefánikova 7, 949 01 Nitra, IČO: 36 868 876, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

9. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, ktorým okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške trov odvolacieho a dovolacieho konania. Sťažovateľka namieta nesprávnu aplikáciu § 10 ods. 1 vyhlášky okresným súdom, ktorý v spore o platnosť zmluvy o dielo za základ pre výpočet tarifnej odmeny jedného úkonu právnej služby považoval cenu diela. Sťažovateľka zároveň vyčíta napadnutému uzneseniu nedostatočné odôvodnenie a jeho nepreskúmateľnosť, odklon od ustálenej súdnej praxe, porušenie princípov predvídateľnosti práva a dvojinštančnosti konania.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených

zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

12. Ústavný súd poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

13. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade

so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

14. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie a argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú, predovšetkým uviedol:

„... Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, že v danom prípade predmetom konania bola platnosť zmluvy o dielo..., t. j. ide o posúdenie, či preskúmaný právny úkon bol urobený v súlade s právnymi predpismi, čo predstavuje skutočnosť objektívne neoceniteľnú peniazmi, nakoľko nemožno objektívne zistiť majetkový prospech účastníkov strán, ktorý by vyplýval z rozsudku súdu a základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby môže byť v tomto prípade len 1/13 výpočtového základu, pretože hodnotu veci alebo práva nie je možné vyjadriť v peniazoch (§ 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z.) súd poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. 1. 2013 sp. zn. 2Cob/234/2012 v ktorom krajský súd vyslovil záver, že predmetom tohto konania bolo určenie platnosti Zmluvy o dielo, ktorej predmetom bolo plnenie zo strany žalobkyne vo výške 2.388.434,28 EUR a je povinnosťou žalovanej za plnenie takúto sumu zaplatiť. Neexistuje teda dôvod, prečo v predmetnej veci sa nemá považovať vyššie uvedená hodnota plnenia z predmetnej zmluvy za hodnotu práva, ktorého sa právna služba týka, keďže v súdnej praxi v občianskom súdnom konaní pri určovacích žalobách nevzniká výkladový a aplikačný problém s určovaním hodnoty predmetu sporu pri určovacích žalobách.

... Podľa § 391 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

... Vzhľadom na vyššie uvedenú skutočnosť vyšší súdny úradník postupoval správne, keď za 1 úkon právnej služby priznal odmenu vo výške 5 200,69 EUR, keďže je potrebné

v danej veci vyvodit' záver, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom daného súdneho sporu, peniazmi oceniteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu.

... Teda právnenému zástupcovi žalovaného patrí odmena za 4 úkony právnej služby á 5.200,69 € (vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 10. 6. 2015 /čl. 296 spisu/, porada s klientom dňa 30. 5. 2016 /čl. 360 spisu/, vyjadrenie vo veci zo dňa 20. 6. 2016 /čl. 349 spisu/, účasť na pojednávaní dňa 30. 9. 2016 (podľa § 13a ods. 4 cit vyhlášky vo výške 1/2 tarifnej odmeny) /čl. 358 spisu, 1 x režijný paušál za rok 2015 á 8,39 € a 3 x režijný paušál za rok 2016 á 8,58 €. V súlade so znením § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky sa priznaná odmena a náhrady zvyšujú o 20 % DPH t. j. o sumu 3647,31 € (20 % zo sumy 18236,55 €).

... Čo sa týka účelnosti právneho úkonu ďalšia porada s klientom zo dňa 30. 5. 2016, tento úkon bol vykonaný po doručení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalovanému, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30. 11. 2015 č. k. 2Cob/64/2015-319. Zároveň právnenému zástupcovi žalovaného bolo dňa 23. 5. 2016 doručené vyjadrenie žalobcu, v ktorom okrem iného navrhuje Krajskému súdu v Košiciach vykonanie dokazovania. Vzhľadom k týmto skutočnostiam súd považuje za účelné, ak právny zástupca oboznámi svojho klienta, (konzultuje), skutočnosti obsiahnuté v rozhodnutí súdu resp. vo vyjadrení protistrany a pripraví v súčinnosti s klientom ďalší postup v konaní.“

15. S prihliadnutím na citovanú časť napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že jeho závery považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Z napadnutého uznesenia krajského súdu totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa súd spravoval pri rozhodovaní o výške trov odvolacieho a dovolacieho konania. Rovnako je z napadnutého rozhodnutia zrejmé, prečo sudca okresného súdu stotožňujúc sa s názorom vyššieho súdneho úradníka nepovažoval sťažovateľkou prezentovaný výklad ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky za aplikovateľný v jej veci a taktiež dostatočne ozrejmil, prečo v tejto veci vzhľadom na viazanosť súdu prvej inštancie právnym názorom

odvolacieho súdu [§ 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] aplikoval ustanovenie § 10 ods. 1 vyhlášky, teda za základ pre výpočet tarifnej hodnoty považoval cenu diela.

16. Vo vzťahu k námietke o porušení princípu predvídateľnosti práva ústavný súd konštatuje, že podľa jeho názoru by bolo v rozpore s princípom predvídateľnosti práva, ak by okresný súd pri rozhodovaní o výške trov odvolacieho a dovolacieho konania vychádzal z iného základu pre výpočet tarifnej odmeny, ako to bolo pri rozhodovaní o výške trov prvostupňového konania. Okresný súd rozhodol o výške trov prvostupňového konania rozsudkom sp. zn. 22 Cb 61/2012 zo 16. februára 2015, keď súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení krajského súdu z 31. januára 2013 pri ich výpočte aplikoval ustanovenie § 10 ods. 1 vyhlášky, pričom vychádzal z hodnoty práva (predmetu plnenia zo zmluvy), ktorého sa právna služba týkala. Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľky, že okresný súd na tento názor odvolacieho súdu nemal prihliadať, keďže dôvodom zrušenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu z 30. novembra 2015 najvyšším súdom bolo nedostatočné odôvodnenie výroku o trovách konania, resp. nevysporiadanie sa s odvolacími dôvodmi sťažovateľky, a nie nesprávne právne posúdenie veci, ktorým sa najvyšší súd vo svojom zrušujúcom uznesení ani nezaoberal. Napokon krajský súd po vrátení veci rozsudkom z 30. septembra 2016 potvrdil rozsudok okresného súdu vrátane výroku o náhrade trov prvostupňového konania, v dôsledku čoho tento nadobudol právoplatnosť. Podľa názoru ústavného súdu preto predmetný postup okresného súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej postup súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu vyjadreného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

17. V súvislosti s namietaným porušením princípu dvojinstančnosti súdneho konania ústavný súd uvádza, že samotné právo na dvojinstančné konanie je v dôsledku výkladu

vnímané ako súčasť v širšom zmysle slova ponímaného práva na spravodlivý proces. Podstatou tejto zásady je, že dôležité a najmä právne otázky po rozhodnutí na súde prvého stupňa môžu byť následne predmetom posúdenia prostredníctvom opravného prostriedku na inštančne vyššom súde. Vychádzajúc aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku z 23. 6. 1981, Adolf proti Rakúsku z 26. 3. 1982, Feldbrugge proti Holandsku z 29. 5. 1986) dvojinštančnosť nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania (sporového či mimosporového). Civilné sporové konanie nemusí byť nevyhnutne dvojinštančné; požiadavkám spravodlivého procesu vyhovuje aj konanie vykonané pred súdom iba v jedinej inštancii (napr. § 386 CSP). Ústavný súd k tomuto uvádza, že z ústavnoprávneho hľadiska súdne konanie nie je povinne dvojinštančné s výnimkou vecí trestných, u ktorých táto požiadavka vyplýva z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Za týchto okolností možno pripustiť, že súčasná právna úprava vylučujúca prieskum niektorých rozhodnutí v inštančnom postupe (v tomto prípade rozhodnutia súdneho úradníka o výške náhrady trov konania) je primeraná významu vylučovaných rozhodnutí (m. m. III. ÚS 152/2017). Prostriedok procesnej nápravy, ktorým je v tomto prípade sťažnosť, o ktorej rozhoduje sudca súdu prvej inštancie, treba považovať za dostatočný a za plne zlučiteľný s princípmi materiálneho štátu, v ktorých je implikovaná aj požiadavka spravodlivosti. Napokon, obdobnú úpravu rozhodovania o výške trov trestného konania súdnym úradníkom má aj Trestný poriadok (§ 553 a § 558), pričom je považované za ústavne konformné (napr. I. ÚS 490/2015, III. ÚS 537/2015, III. ÚS 242/2016).

18. Keďže napadnuté uznesenie nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru okresného súdu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom,

z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

19. Ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

20. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že námietky sťažovateľky odôvodňujúce porušenie jej základných práv napadnutým uznesením okresného súdu smerujú proti rozhodnutiu o výške náhrady trov konania, čo sa v okolnostiach daného prípadu vo svojich dôsledkoch síce mohlo negatívne dotknúť sťažovateľky, avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej. Opačný prístup k posudzovaniu námietok sťažovateľky by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyúsťoval do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštalácie v rámci sústavy všeobecných súdov.

21. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva.

Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.

22. V posudzovanom prípade preto vzhľadom na predmet napadnutého uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch napadnutého uznesenia rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

23. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorá by mohla zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy, odmietol sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

24. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017